

ΕΕΛ/ΛΑΚ

Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού /Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα

Λ. Μεσογείων 56, Αμπελόκηποι, 115 27 Αθήνα, info@ellak.gr, Τηλ: 210 7474271, Fax: 210 7474252

Αθήνα, 30 Δεκεμβρίου 2014
Αρ. Πρωτ. 449/ΘΚ

Προς: Δήμαρχο Ρεθύμνης, κ. Γιώργη Μαρινάκη

**Κοιν/ση: Αντιδήμαρχο Ρεθύμνης, κ. Στέλιο Σπανουδάκη
Υπεύθυνο Τμήματος Πληροφορικής, κ. Μαθινό Παναγιώτη**

Θέμα: Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών στην Ανοικτή Διακυβέρνηση

Αξιότιμε κ. Δήμαρχε,

Η ανοικτή διακυβέρνηση συχνά παρουσιάζεται ως ένα τεχνικό ζήτημα που αφορά λίγους επιστήμονες, τη δημόσια διοίκηση ή κάποιους τεχνοκράτες.

Αυτό δεν είναι αλήθεια.

Το θέμα της ανοικτής διακυβέρνησης, αποτελεί θέμα όλων μας γιατί επηρεάζει την καθημερινότητα μας. Ερωτήματα από το απλό “πού πάνε οι φόροι μας”, το πώς μπορώ να έχω λόγο στη διαμόρφωση και λήψη των αποφάσεων, μέχρι τη δυνατότητα να δούμε πότε θα πάρουμε το επόμενο λεωφορείο ή πώς ξοδεύει ένας δήμαρχος τα δημοτικά τέλη, μπορούν να απαντηθούν με το άνοιγμα των δημόσιων δεδομένων, δηλαδή πληροφορίας που επιτρέπει τη δημιουργία εφαρμογών που ενισχύουν τη διαφάνεια, υποστηρίζουν τη συμμετοχή του πολίτη, υλοποιούν τη λογοδοσία της δημόσιας διοίκησης σε όλα τα επίπεδα (κεντρική, περιφερειακή και τοπική διοίκηση) και βοηθούν την επιχειρηματικότητα.

Η σημερινή μας επικοινωνία είναι συνέχεια προηγούμενης επιστολής μας, προκειμένου να σας ενημερώσουμε για την Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ, www.eellak.gr) και τη συμβολή που εκτιμούμε ότι μπορεί να έχει η τοπική αυτοδιοίκηση και η κοινωνία των πολιτών στα θέματα ανοικτής διακυβέρνησης που περιλαμβάνουν τις πολιτικές διαφάνειας, ανοικτών δημόσιων δεδομένων και πληροφοριών, λογοδοσίας και συνεργατικότητας, την ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών στη διαδικασία διαμόρφωσης και λήψης των αποφάσεων και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Επιπλέον, έρχεται σε μια ιδιαίτερα επίκαιρη στιγμή. Στις 30 Οκτωβρίου ψηφίστηκε [ο νόμος για τα](#)

[Ανοικτά Δημόσια Δεδομένα](#), ένας νόμος που θέτει την ενεργητική διαφάνεια και την ανοικτότητα εξορισμού ως τους βασικούς κανόνες για τη διάθεση της δημόσιας πληροφορίας. Οι κανόνες αυτοί καλύπτουν το σύνολο της δημόσιας διοίκησης, σε όλα τα επίπεδα, είτε πρόκειται για αυτό της κεντρικής κυβέρνησης, είτε της περιφέρειας και του δήμου.

Τέλος, με δεδομένο τον ιδιαίτερα κρίσιμο ρόλο που καλείται η τοπική αυτοδιοίκηση να διαδραματίσει, ιδίως στην 5ετία που μόλις ξεκίνησε, θεωρούμε πως η συμμετοχή της Ελλάδας στην Πρωτοβουλία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση είναι ευκαιρία για την ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση να αναδείξει με τη συνεισφορά της τα οφέλη και τις δυνατότητες που μπορεί να εξασφαλίσει ο αποτελεσματικός διάλογος μεταξύ δημόσιας διοίκησης και κοινωνίας των πολιτών, η άμεση συνεργασία μεταξύ διοίκησης και διοικούμενων, για την υλοποίηση των παραπάνω δεσμεύσεων και τη βελτίωση της καθημερινότητας και της ζωής των πολιτών.

Η υλοποίηση των πολιτικών ανοικτής διακυβέρνησης δεν είναι πολυτέλεια αλλά αναγκαιότητα: αφορά τον πολίτη που θέλει να γνωρίζει που πάνε τα δημοτικά του τέλη ή οι φόροι του, αφορά το μαθητή που θέλει να μπορεί να δει τα δρομολόγια του λεωφορείου στο κινητό του, αφορά τον επαγγελματία που έχει ανάγκη από ανοικτή πρόσβαση στα συστήματα της γενικής γραμματείας πληροφοριακών συστημάτων για να συμπληρώνει αυτόματα τα στοιχεία του ΦΠΑ και να ελέγχει την πλαστότητα των τιμολογίων. Αφορά κυρίως την τοπική ανάπτυξη και την δημιουργία νέων εξειδικευμένων θέσεων εργασίας.

Η ανοικτή διακυβέρνηση αφορά όλους μας.

Η μη-κερδοσκοπική Εταιρεία ΕΕΛ/ΛΑΚ ιδρύθηκε το 2008, σήμερα αποτελείται από 29 Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα και κοινωφελείς φορείς. Η ΕΕΛ/ΛΑΚ έχει ως κύριο στόχο να συμβάλλει στην [ανοιχτότητα](#) και ειδικότερα στην προώθηση και ανάπτυξη των [Ανοιχτών Προτύπων](#), του [Ελεύθερου Λογισμικού](#), του [Ανοιχτού Περιεχομένου](#), των [Ανοιχτών Δεδομένων](#) και των [Τεχνολογιών Ανοιχτής Αρχιτεκτονικής](#) στο χώρο της [εκπαίδευσης](#), του [δημόσιου τομέα](#) και των [επιχειρήσεων](#) στην Ελλάδα, ενώ παράλληλα φιλοδοξεί να αποτελέσει κέντρο γνώσης και πλατφόρμα διαλόγου για τις ανοιχτές τεχνολογίες. Ανάμεσα στους φορείς που συμμετέχουν στην ΕΕΛ/ΛΑΚ είναι τα πιο πολλά ελληνικά Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα, ενώ για την υλοποίηση των δράσεων της η ΕΕΛ/ΛΑΚ βασίζεται στην συνεργασία και ενεργή συμμετοχή των μελών της και της ελληνικής κοινότητας χρηστών και δημιουργών Ελεύθερου Λογισμικού, Ανοιχτού Περιεχομένου και Τεχνολογιών Ανοιχτής Αρχιτεκτονικής.

Είμαστε στη διάθεσή σας κεντρικά και τοπικά σε συνεργασία με τα μέλη της ΕΕΛ/ΛΑΚ (<http://go.eellak.gr/meli>) για να συμβάλουμε στο σχεδιασμό δράσεων ανοιχτότητας που σας ενδιαφέρουν.

Με εκτίμηση,
Ο πρόεδρος ΔΣ

Θεόδωρος Καρούνος

Παράρτημα 1: Ανοικτή Διακυβέρνηση (Open Government Partnership-OGP
<http://www.opengovpartnership.org/>)

Η πρωτοβουλία για την **Ανοικτή Διακυβέρνηση** ιδρύθηκε το 2011 για να παράσχει μια διεθνή πλατφόρμα που συμβάλλει ώστε κυβερνήσεις να είναι πιο ανοικτές, υπόλογες και ανταποκρινόμενες στους πολίτες τους. Σήμερα, στο OGP συμμετέχουν 64 χώρες μεταξύ των οποίων, από το 2012, και η Ελλάδα.

Τα μέλη του OGP δεσμεύονται στις αρχές της οικουμενικής διακήρυξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τη σύμβαση του ΟΗΕ ενάντια στη διαφθορά και την αξιοποίηση διεθνών εργαλείων για τη διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την καλή διακυβέρνηση.

Επίσης, δεσμεύονται:

Να αυξήσουν τη διαθεσιμότητα κάθε είδους πληροφοριών για τις κυβερνητικές δραστηριότητες, σε κάθε επίπεδο κεντρικής και τοπικής διακυβέρνησης

Να στηρίζουν την εμπλοκή των πολιτών στη διαδικασία διαμόρφωσης και λήψης των αποφάσεων με διαφάνεια, μέσα από την εμπάθυνση της συμμετοχής τους στην ανάπτυξη, επίβλεψη και αξιολόγηση των κυβερνητικών δραστηριοτήτων.

Να εφαρμόζουν υψηλά πρότυπα επαγγελματικής ακεραιότητας στις διοικήσεις, έχοντας ισχυρές πολιτικές ενάντια στη διαφθορά, μηχανισμούς και πρακτικές που διασφαλίζουν τη διαφανή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, των δημόσιων προμηθειών και την ενίσχυση του κράτους δικαίου.

Να αυξήσουν την πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες για την ανοιχτότητα και τη λογοδοσία, έτσι ώστε οι πολίτες να είναι σε θέση να κατανοούν τα πεπραγμένα των κυβερνήσεων και, ταυτόχρονα, να μπορούν να επηρεάζουν τις κυβερνητικές αποφάσεις.

Σε αυτό το πλαίσιο, το δεύτερο σχέδιο δράσης της Ελλάδας για την ανοικτή διακυβέρνηση που αφορά την περίοδο 2014-2016 περιέχει συνολικά τις εξής 19 δεσμεύσεις στις αντίστοιχες θεματικές κατηγορίες¹:

Ενθάρρυνση της Δημόσιας Συμμετοχής

Δέσμευση 1: Θεσμική θωράκιση και τεχνολογική αναβάθμιση του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Δέσμευση 2: Δημόσια συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων

¹ Η διαβούλευση για τη διαμόρφωση του σχεδίου δράσης για την ανοικτή διακυβέρνηση:
<http://www.opengov.gr/ogp/?p=255>

Ανοικτά Δημόσια Δεδομένα

Δέσμευση 1: Ενσωμάτωση ευρωπαϊκής οδηγίας για την επανάχρηση της πληροφορίας του δημόσιου τομέα

Δέσμευση 2: Κανονιστικές παρεμβάσεις για τη διαχείριση και διάθεση ανοικτών δεδομένων

Δέσμευση 3: Υλοποίηση πλατφόρμας για την κεντρική διάθεση ανοικτών δεδομένων του Δημοσίου τομέα

Δέσμευση 4: Ανοικτή διάθεση γεωχωρικών δεδομένων

Δέσμευση 5: Ανοικτή διάθεση πολιτιστικών δεδομένων

Δέσμευση 6: Ανοικτή διάθεση δεδομένων εξωχώριων εταιρειών

Δέσμευση 7: Ανοικτή διάθεση κρίσιμων συνόλων δεδομένων

Ακεραιότητα και Λογοδοσία

Δέσμευση 1: Ανοικτές προσκλήσεις στελέχωσης για τον δημόσιο τομέα

Δέσμευση 2: Δημοσίευση οργανογράμματος δημόσιας διοίκησης

Δέσμευση 3: Συντονισμός και έλεγχος εφαρμογής της πολιτικής για την ανοικτή διακυβέρνηση

Δέσμευση 4: Αναδιοργάνωση ελεγκτικών σωμάτων και στρατηγική συμμαχία για καταπολέμηση της διαφθοράς

Δεσμεύσεις για Ανοικτό Κοινοβούλιο

Δέσμευση 1: Παρακολούθηση αλλαγών που εφαρμόζονται στα νομοσχέδια από την κατάθεσή τους μέχρι και την ψήφισή τους στο σύνολο.

Δέσμευση 2: Επέκταση της ευχρηστίας και της λειτουργικότητας της ενότητας «Κοινοβουλευτική Διαφάνεια» της διαδικτυακής πύλης της Βουλής των Ελλήνων

Δέσμευση 3: Βελτιώσεις στη διαδικτυακή πύλη της Βουλής των Ελλήνων και εφαρμογή νέων προτύπων- τεχνολογιών

Δέσμευση 4: Διάθεση στο κοινό ιστορικού κοινοβουλευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή

Δέσμευση 5: Ενίσχυση πολιτικής Κοινωνικών μέσων (Social Media) στο Κοινοβούλιο

Δέσμευση 6: Ηλεκτρονική Διάθεση Εκθεσιακών Συλλογών ^{2 3},

Η συμβολή της τοπικής αυτοδιοίκησης, τόσο δίνοντας το παράδειγμα με την έμπρακτη υιοθέτηση των δεσμεύσεων του σχεδίου δράσης (2014-2016), όσο και με κριτική, θέσεις και προτάσεις για την υλοποίησή του και την προετοιμασία του επόμενου, γίνεται πιο επιτακτική για δύο ακόμα λόγους.

Πρώτον, γιατί μολονότι η προώθηση πολιτικών από την ατζέντα της ανοικτής διακυβέρνησης συμβάλλει στη αντιμετώπιση παθογενειών του πολιτικού μας συστήματος, όπως είναι κρίση εμπιστοσύνης στους θεσμούς, η διαφθορά, το πελατειακό σύστημα, εντούτοις - και παρά το γεγονός της συμμετοχής στο OGP - **ουσιαστικά δεν υπάρχει πολιτική συζήτηση για τα θέματα που προκύπτουν από τις δεσμεύσεις του σχεδίου δράσης.**

Δεύτερον, σύμφωνα με ανάλυση των δεδομένων για την υλοποίηση των έως τώρα δεσμεύσεων, η Ελλάδα κατατάσσεται, μαζί με την Εσθονία και τη Ρουμανία στις χώρες που **αναλαμβάνουν φιλόδοξες δεσμεύσεις, τις οποίες όμως αποτυγχάνουν να υλοποιήσουν**⁴.

Η ανοικτή διακυβέρνηση ισχυροποιεί το σύγχρονο κράτους δικαίου επιτρέποντας στους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στην άσκηση της διοίκησης και στη λήψη αποφάσεων καθώς και να παρακολουθούν συστηματικά την υλοποίηση των προγραμμάτων κομμάτων και μεμονωμένων υποψηφίων. Επιπλέον, η παροχή ανοικτών δημόσιων δεδομένων, ιδίως για την οικονομική δραστηριότητα της δημόσιας διοίκησης εξυπηρετεί τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και τη συμμετοχικότητα, ενώ η παροχή ανοικτών δεδομένων σε άλλους τομείς, από τις συγκοινωνίες μέχρι τα πολιτιστικά δεδομένα, κάνει εφικτή την προσφορά νέων υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας και, συνακόλουθα, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Η ανοικτή διακυβέρνηση και τα ανοικτά δημόσια δεδομένα αποτελούν βασικό στοιχείο των πολιτικών για το Ψηφιακό Θεματολόγιο 2020, στοιχείο του χρηματοδοτικού προγράμματος Horizon 2020, της περιφερειακής αναπτυξιακής επιτροπής τη ευρωπαϊκής ένωσης και ρητή υποχρέωση της Οδηγίας για την περαιτέρω χρήση της δημόσιας πληροφορίας. Επιπλέον, η εθνική νομοθεσία και ιδίως οι νόμοι για τη γεωχωρική πληροφορία, την περαιτέρω χρήση της δημόσιας πληροφορίας, τη Δι@υγεια, την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, αλλά και ο ίδιος ο νόμος για την τοπική αυτοδιοίκηση (Καλλικράτης), περιέχουν πληθώρα διατάξεων που ενισχύουν και υποστηρίζουν την ανοιχτότητα με το άνοιγμα των δημοσίων δεδομένων και την ανοικτή διακυβέρνηση. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, οι περισσότερες από αυτές τις διατάξεις

2 Το τελικό σχέδιο δράσης: <http://www.opengov.gr/ogp/wp-content/plugins/download-monitor/download.php?id=19>

3 Η έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης που έγινε για τη διαμόρφωση του σχεδίου δράσης: <http://www.opengov.gr/ogp/wp-content/plugins/download-monitor/download.php?id=21>

4 Μια κατάταξη των χωρών στην Ανοικτή Διακυβέρνηση με χρήση των δεδομένων του OGP: <http://governamos.com/2014/08/21/open-government-countries-ranking-2013-based-on-ogp-data/>

παραμένουν ατελείς (δεν εκδίδονται οι απαραίτητες κανονιστικές πράξεις) ή ανεφάρμοστες (δεν τηρούνται από τη δημόσια διοίκηση).

Αυτή η κατάσταση οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στο γεγονός ότι τα θέματα αυτά δεν έχουν αναδειχθεί ως μέρος της ευρύτερης πολιτικής ατζέντας και τα πολιτικά κόμματα δεν έχουν διαδραματίσει το ρόλο τους σε σχέση με τα θέματα αυτά. **Μόνο όταν η ανοικτή διακυβέρνηση και δεδομένα αποτελέσουν αντικείμενο πολιτικής συζήτησης θα μπορέσουμε να πετύχουμε ένα πιο λειτουργικό και σε όφελος του πολίτη αποτέλεσμα τόσο στην κεντρική διοίκηση όσο και στην περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση.**

Παράρτημα 2: Έξυπνη Πόλη (Smart Cities Initiative <http://www.eu-smartcities.eu/>)

Η έννοια της “έξυπνης” πόλης (smart city) συνίσταται στην αποδοτικότερη λειτουργία των παραδοσιακών δικτύων και υπηρεσιών (μεταφορών, ύδρευσης και αποχέτευσης, ενέργειας και φωτισμού, θέρμανση/κλιματισμός κτιρίων) μέσω της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση και διαχείριση των σύγχρονων αστικών προβλημάτων (π.χ. αυξημένοι ρύποι, συσσώρευση αποβλήτων, σπατάλη ενέργειας, κυκλοφοριακό, φθορά οδικού δικτύου κ.α.) με στόχο την επίτευξη των ακόλουθων τεσσάρων βασικών στόχων: 1) βελτίωση των υπηρεσιών προς τους πολίτες/επισκέπτες, 2) αποδοτικότερη χρήση των πόρων, 3) προστασία του περιβάλλοντος και, 4) ενίσχυση της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης.

Για παράδειγμα, “έξυπνη” είναι μια πόλη που διαθέτει ανοικτά τα δεδομένα της για την κίνηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, γεγονός που επιτρέπει σε οποιονδήποτε να αναπτύξει μια εφαρμογή ειδοποιήσεων στο κινητό για την ώρα άφιξης τους ή για τις υπηρεσίες του δήμου όπου βρίσκεται κάποιος. “Έξυπνη” είναι η πόλη που παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα να αναφέρουν με άμεσο τρόπο καθημερινά προβλήματα, όπως μια διαρροή στο δρόμο, και να παρακολουθήσουν την εξέλιξη της επίλυσής τους. “Έξυπνη” είναι η πόλη στην οποία ζητήματα του δήμου μπορούν να συζητηθούν διαδικτυακά μέσω μιας ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης. “Έξυπνη” είναι η πόλη που βοηθά τον επιχειρηματία να προωθήσει τις υπηρεσίες του και να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου του.

Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί την οντότητα εκείνη που λόγω των αρμοδιοτήτων και του γενικότερου χαρακτήρα της ενδείκνυται να έχει επιτελικό-συντονιστικό ρόλο στο ζήτημα της “έξυπνης” πόλης. Επίσης, για την επιτυχή υλοποίηση τέτοιων εγχειρημάτων πολλές φορές δεν είναι απαραίτητη η πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων αλλά η ουσιαστική εμπλοκή του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού.

Το θέμα των “έξυπνων” πόλεων εντάσσεται στην «Ψηφιακή Ατζέντα 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, έχει δημιουργηθεί το European Innovation Partnership⁵ (EIP) on Smart Cities and Communities (<http://eu-smartcities.eu/>), με στόχο τη διάχυση της γνώσης και των καινοτόμων λύσεων μεταξύ των ευρωπαϊκών πόλεων για την εξοικονόμηση ενέργειας, τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα των πόλεων, την άμβλυνση των κυκλοφοριακών προβλημάτων και τη μείωση των εκπομπών αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Εκτός των άλλων, το EIP έχει ως στόχο να συντονίσει υφιστάμενες σχετικές πρωτοβουλίες και έργα των πόλεων αλλά και να συγχρηματοδοτήσει⁶ μια σειρά από πρόσθετα έργα. Στο EIP συμμετέχουν περίπου 370 συμπράξεις ομάδων φορέων (Commitments) στα πεδία των ΤΠΕ, της ενέργειας και των μεταφορών, στις οποίες εμπλέκονται περισσότεροι από 3000 φορείς (Δήμοι, Πανεπιστήμια/Ερευνητικά Ιδρύματα, Επιχειρήσεις, Μη κυβερνητικοί οργανισμοί κλπ.). Η Ελλάδα παρουσιάζει σημαντική συμμετοχή με 37 commitments.

5 http://ec.europa.eu/eip/smartcities/index_en.htm

6 <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/2148-scc-01-2015.html>
<http://www.smart-systems-integration.org/public/documents/content-elements/files/A%20guide%20to%20ICT-related%20activities%20in%20Work%20Programme%202014-2015.pdf>

Ένα από αυτά τα commitments (commitment no 7948⁷) είναι αυτό που υποβλήθηκε στη θεματική των Ανοικτών Δεδομένων από την ομάδα φορέων που περιλαμβάνει τους Δήμους Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Ηρακλείου, την [μη-κερδοσκοπική Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού/ Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα \(ΕΕΛ/ΛΑΚ\)](#), την ερευνητική ομάδα για την Τεχνολογική, Οικονομική και Στρατηγική Ανάλυση της Κοινωνίας της Πληροφορίας (INFOSTRAG) του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΒΕΟ/ΕΜΠ) και τον Σύνδεσμο Εταιρειών Κινητών Εφαρμογών Ελλάδος (ΣΕΚΕΕ). Οι φορείς αυτοί έχουν συνάψει πλαίσιο συνεργασίας για την έξυπνη πόλη, το οποίο περιλαμβάνει τη διαμόρφωση ενός κειμένου στρατηγικής, τη διεξαγωγή ημερίδων/συνεδρίων/σεμιναρίων, τη διερεύνηση και ανάδειξη καλών πρακτικών, το σχεδιασμό και υλοποίηση μικρών πιλοτικών δράσεων, αλλά και την αξιολόγηση υφιστάμενων σχετικών δράσεων των δήμων αυτών. **Είναι ένα ανοικτό εγχείρημα στο οποίο είναι ευπρόσδεκτοι όλοι οι Δήμοι που επιθυμούν να αυτοδεσμευτούν για την υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί, ώστε η προσπάθεια αυτή να γίνει μεγαλύτερη, καλύτερη και αποτελεσματικότερη.**

⁷ <http://eu-smartcities.eu/commitment/7948>